

SADRŽAJ

A) Uvodna izlaganja	13
B) Maloljetničko prestupništvo – fenomenologija i etiologija	16
1. Uvod	16
2. Maloljetnici – subjekti ponašanja	18
3. Faktori koji utiču na formiranje ličnosti maloljetnika.....	19
3.1. Agensi (posrednici) procesa socijalizacije	21
3.1.1. Porodica	21
3.1.2. Vršnjaci.....	23
3.1.2. Škola	24
3.1.4. Sredstva masovne komunikacije	24
4. Osobine ličnosti i ponašanje maloljetnih delinkvenata	24
5. Karakteristike kriminaliteta maloljetnika	28
5.1. Grupno vršenje krivičnih djela od strane maloljetnika.....	30
5.2. Recidivizam maloljetnika.....	31
6. Etiološke teorije o maloljetničkoj delinkvenciji.....	32
6.1. Antropološka teorija.....	32
6.2. Biološke teorije.....	33
6.2.1. Teorija naslijeđa.....	33
6.2.2. Rasna teorija.....	33
6.2.3. Endokrinološka teorija	33
6.2.4. Kritički osvrt na biološke teorije.....	34
6.3. Psihološke teorije.....	34
6.3.1. Teorija inteligencije.....	34
6.3.2. Teorija neprilagođenosti	35
6.3.3. Psihoanalitička teorija.....	35
6.3.4. Teorija frustracije.....	36
6.3.5. Kritički osvrt na psihološke teorije	37
6.4. Sociološke teorije	37
6.4.1. Teorija anomije.....	37
6.4.2. Teorija diferencijalne asocijacije i diferencijalne identifikacije.....	38
6.4.3. Teorija prestupničkih subkultura	39
6.4.4. Teorija etiketiranja.....	40
6.4.5. Teorija multifaktorskog pristupa	40
7. Socio-kulturni uzroci prestupničkog ponašanja mladih	41
7.2. Katastrofe i ratovi.....	41
7.3. Ekonomske krize i privredne deprecije.....	42
7.4. Urbanizacija i migracije.....	43
7.5. Porodični odnosi i prilike	44

7.4.1. Porodice sa poremećenom strukturom	45
7.4.2. Porodice sa poremećenim odnosima	45
7.4.3. Kvalitet i način vaspitanja.....	45
7.4.4. Socio-ekonomski status i stambene prilike	46
7.6. Škola.....	47
7.7. Slobodno vrijeme.....	48
7.8. Sredstva masovne komunikacije.....	49
7.9. Ostali uticaji društvenog karaktera	51
C) Maloljetničko materijalno krivično pravo	51
1. Uopšte o krivičnom pravu i osnovnim funkcijama krivičnog prava, posebno maloljetničkog krivičnog prava	51
2. Ukratko o maloljetničkoj delinkvenciji i granicama maloljetstva	55
3. Pravni položaj maloljetnih učinilaca kaznenih delikata	57
4. Organi maloljetničkog krivičnog pravosuđa.....	61
4.1. Sudovi.....	63
4.2. Tužilaštva.....	67
4.3. Uloga policije i policijskih službenika u postupku prema maloljetnicima	68
4.4. Organ starateljstva.....	71
4.5. Specijalizacija svih službenih učesnika u postupku prema maloljetnicima	72
4.6. Savjet za praćenje i unapređenje rada organa krivičnog postupka i izvršenje krivičnih sankcija.....	73
5. Uopšte o maloljetničkim mjerama i sankcijama	74
5.1. Vaspitne preporuke ili krivičnopravne mjere sui generis	77
5.2. Krivične sankcije prema maloljetnicima.....	79
5.2.1. Vaspitne mjere.....	81
5.2.1.1. Mjere upozorenja i usmjeravanja	82
5.2.1.2. Vaspitne mjere pojačanog nadzora	85
5.2.1.3. Zavodske vaspitne mjere.....	88
5.2.1.4. Uslovni otpust iz zavodske ustanove	89
5.2.2. Obustava izvršenja, zamjena izrečene vaspitne mjere drugom vaspitnom mjerom i ponovno odlučivanje o vaspitnim mjerama.....	90
5.2.3. Dejstvo kazne na vaspitne mjere i izricanje vaspitnih mjera za krivična djela u sticaju.....	92
5.2.4. Evidencije o izrečenim vaspitnim mjerama	93
5.2.5. Maloljetnički zatvor.....	94
5.2.6. Mjere bezbjednosti.....	100

5.2.6.1. Obavezno psihijatrijsko liječenje	100
5.2.6.2. Obavezno liječenje od zavisnosti	102
5.2.6.3. Obavezno liječenje na slobodi	103
5.2.6.4. Zabrana upravljanja motornim vozilom	103
5.2.6.5. Oduzimanje predmeta.....	104
6. Primjena odredaba o maloljetnicima na punoljetna i mlađa punoljetna lica.....	104
6.1. <i>Mlađa punoljetna lica</i>	105
D) Maloljetničko krivično procesno pravo	107
1. Osnovne odredbe	107
2. Organi u postupku prema maloljetnicima	108
3. Krivični postupak prema maloljetnicima	109
3.1. <i>Opšte odredbe</i>	109
3.2. <i>Postupanje prije pokretanja pripremnog postupka</i>	112
3.3. <i>Pripremní postupak</i>	114
3.2. <i>Mjere za obezbjeđenje prisustva maloljetnika i uspješno vođenje krivičnog postupka</i>	116
3.5. <i>Postupanje nakon okončanog pripremnog postupka</i>	118
3.6. <i>Pravni lijekovi</i>	122
3.7. <i>Nadzor suda nad sprovođenjem mjera</i>	124
4. Djeca i maloljetnici kao oštećeni u krivičnom postupku	125
E) Izvršenje krivičnih sankcija prema maloljetnicima	127
1. Maloljetnik – subjekt ponašanja.....	127
2. Prestupničko ponašanje – prestupništvo.....	128
3. Izvršenje vaspitnih mjera	129
3.1. <i>Izvršenje vaspitnih mjera upozorenja i usmjeravanja</i>	131
3.1.1. <i>Izvršenje vaspitne mjere sudskog ukora</i>	131
3.1.2. <i>Izvršenje vaspitne mjere posebne obaveze</i>	132
3.1.3. <i>Izvršenje vaspitne mjere upućivanja u vaspitni centar</i> ...	136
3.2. <i>Izvršenje vaspitnih mjera pojačanog nadzora</i>	137
3.2.1. <i>Izvršenje vaspitne mjere pojačanog nadzora roditelja, usvojioca ili staraoca</i>	137
3.1.2. <i>Izvršenje vaspitne mjere pojačanog nadzora u druhoj porodici</i>	138
3.2.3. <i>Izvršenje vaspitne mjere pojačanog nadzora nadležnog organa socijalnog staranja</i>	139
3.2. <i>Izvršenje zavodskih vaspitnih mjera</i>	140
3.3. <i>Prava maloljetnika za vrijeme izvršenja zavodske vaspitne mjere</i>	142

3.5.	<i>Pogodnosti za vrijeme izvršenja zavodske mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom.....</i>	144
3.6.	<i>Disciplinska odgovornost maloljetnika za vrijeme izvršenja zavodskih mjera.....</i>	144
3.7.	<i>Odlaganje izvršenja zavodske mjere.....</i>	145
3.8.	<i>Prekid izvršenja zavodske mjere.....</i>	146
3.9.	<i>Uslovni otpust.....</i>	146
3.10.	<i>Otpuštanje maloljetnika iz ustanove.....</i>	147
3.11.	<i>Izvršenje mjere upućivanja u vaspitnu ustanovu.....</i>	148
3.12.	<i>Izvršenje mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom.....</i>	149
3.13.	<i>Upućivanje u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje.....</i>	150
4.	<i>Maloljetnički zatvor.....</i>	151
5.	<i>Mjere bezbjednosti.....</i>	153
6.	<i>Pomoć poslije izvršenja zavodskih mjera i kazne maloljetničkog zatvora.....</i>	154

F) Vaspitne preporuke kao mjere preusmjeravanja od redovnog krivičnog postupka.....

1.	<i>Modeli krivičnog pravosuđa.....</i>	156
1.1.	<i>Model retributivnog pravosuđa.....</i>	156
1.2.	<i>Model restorativnog pravosuđa.....</i>	157
2.	<i>Osnov za primjenu restorativne pravde.....</i>	158
3.	<i>Sistem maloljetničkog pravosuđa.....</i>	158
4.	<i>Diverzion model u sistemu maloljetničkog pravosuđa.....</i>	160
4.1.	<i>Primjena diverzionog modela na primjerima dobre prakse.....</i>	161
5.	<i>Vaspitne preporuke u domaćem zakonodavstvu.....</i>	164
5.1.	<i>Vaspitne preporuke kao mjere „sui generis“.....</i>	164
5.2.	<i>Ciljevi primjene vaspitnih preporuka.....</i>	164
5.3.	<i>Organi koji izriču vaspitne preporuke.....</i>	165
5.4.	<i>Izbor i trajanje vaspitnih preporuka.....</i>	165
5.5.	<i>Svrha vaspitnih preporuka.....</i>	165
5.6.	<i>Primjena vaspitne preporuke kod nadležnog organa starateljstva.....</i>	165
5.7.	<i>Principi primjene vaspitnih preporuka.....</i>	166
5.8.	<i>Zamjena i ukidanje vaspitnih preporuka.....</i>	166
5.9.	<i>Evidencija vaspitnih preporuka.....</i>	166
6.	<i>Uslovi primjene vaspitnih preporuka.....</i>	167
6.2.	<i>Razmatranje mogućnosti primjene.....</i>	167
6.3.	<i>Razmatranje opravdanosti primjene.....</i>	168

7. Primjena vaspitne preporuke	169
8. Edukacija posrednika organa starateljstva.....	170
G) Vaspitna mjera posebne obaveze kao krivična sankcija prema maloljetnicima	170
1. Mjere upozorenja i usmjeravanja:	171
2. Mjere pojačanog nadzora:	171
3. Zavodske mjere:	171
H) Disciplinska odgovornost maloljetnika koji se nalaze na izvršenju zavodskih vaspitnih mjera i izdržavanju kazne maloljetničkog zatvora	177
I) Policijsko upozorenje kao posebna alternativna mjera za maloljetne učinioce krivičnih djela	184
J) Program edukacije o sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju lica koja rade na poslovima prestupništva mladih i krivičnopravne zaštite djece i maloljetnika i njegov doprinos ostvarenju načela specijalizacije svih službenih učesnika u postupku prema maloljetnicima	190
K) Međunarodnopravni dokumenti i pravni standardi postupanja prema maloljetnicima	197
1. Uvodne napomene	197
2. Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima djeteta.....	200
3. Komitet Ujedinjenih nacija za prava djeteta	208
4. Standardna minimalna pravila Ujedinjenih nacija za maloljetničko pravosuđe	212
5. Smjernice Ujedinjenih nacija za prevenciju maloljetničke delinkvencije.....	219
ZAKON O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU.....	223
ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU	309